

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

Sayı : E-56020453-610-242-1059/1571
Konu : Yazılı soru önergesi

26.03/2025

7/22474 GZ 36

T¼RKIYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 30/01/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1574996 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/22474 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-242-1058/1570
Konu : Yazılı soru önergesi

26.03/2025

Sayın Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/22474 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri; idari denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri; sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları; idari özerkliğe sahip kurumların denetimi kapsamında 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu; parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri; uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT), 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından düzenli aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleriyle ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine tevessül edilmektedir.

II- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun;

A) "Hükümlülerin Nakilleri" başlıklı Dokuzuncu Bölümünün "Kendi istekleri ile nakil" kenar başlıklı 54. maddesinin birinci fıkrasında, hükümlülerin kendi istekleri ile buldukları kurumdan başka kurumlara nakledilebilmeleri için; gitmek istedikleri kurumlardan durumlarına uygun en az üç yeri belirten bir dilekçe vermeleri, çocuk

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

hükümlüler ile maddi durumunun yetersiz olduğunu belgelendiren hükümlüler hariç olmak üzere nakil giderlerini peşin olarak ödemeyi kabul etmeleri, ceza infaz kurumlarında bulunması gereken sürenin üç aydan fazla olması, iyi hâl göstermeleri, disiplin cezası almamış veya kaldırılmış olması, istekte bulunulan kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması ve tutukevi olmaması, mahkûmiyet sürelerine uygun hükümlülerin barındırıldığı bir kurum olması, daha önce disiplin nedeniyle ayrılmak zorunda kaldıkları kurum olmaması gerektiği; ikinci fıkrasında ise bu hükümlülerin nakledildikleri kurumlarda, eğitim öğretim veya hastalık nedeniyle nakil hariç, bir yıl kalmak zorunda olduğu, çocuklar bakımından bu sürenin altı ay olarak uygulanacağı,

B) "Zorunlu nedenlerle nakil" kenar başlıklı 56. maddesinde, kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlülerin, yargı çevresi dışında Adalet Bakanlığınca belirlenen ve konularına uygun olan diğer kurumlara nakledilebileceği,

Hükümlerinin yer aldığı malûmlarıdır.

Ceza infaz mevzuatımızda "sürgün" şeklinde bir uygulama bulunmamakta olup başta zorunlu nakiller olmak üzere, hükümlü ve tutuklular mevzuata uygun olarak buldukları ceza infaz kurumlarından, başka ceza infaz kurumlarına nakledilmektedirler. Hükümlü ve tutukluların sevklerinden önce gerekli sağlık kontrolleri yapılmakta ve güvenlik önlemleri alındıktan sonra nakil işlemleri gerçekleştirilmektedir.

III- A) Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaş gibi tüm sağlık hizmetlerinden tıbbî gereklilik çerçevesinde ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda faydalanmakta olup, her türlü muayene ve tedavileri Devletin teminatı altında ve ücretsizdir. Hükümlü ve tutukluların beden ve ruh sağlığının korunması ve hastalıklarının tanısı için ilk muayene ve tedavi hizmetleri ceza infaz kurumlarında verilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler Devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir.

B) Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara ilişkin sağlık koşullarının düzenlenmesi ve sağlık hizmetine erişimin daha da etkili ve verimli hale gelebilmesi için 30/04/2009 tarihli Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol ve 26/01/2017 tarihli Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları Arasında Düzenlenen Protokol hükümleri dikkate alınarak her türlü çalışma ve düzenleme yapılmaktadır.

C) Hükümlü ve tutukluların; ayakta ve yatarak tedavilerinde muayene, tetkik, tahlil, kontrol, ilaç, diş protezi ve tıbbi malzemeleri Sağlık Bakanlığı, hastane tarafından temini mümkün bulunmayan tıbbi malzemeler (ortez, protez, gözlük, işitme cihazı, şeker ölçüm çubuğu vb.) ile ilaç bedelleri ise Adalet Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

Ç) Öte yandan; hastalığı nedeniyle Adli Tıp Kurumundan rapor bekleyen ya da tek başına öz bakım becerisini yapamayan ve başkasının bakımına muhtaç olan hasta tutuklu ve hükümlülerin barındırılması, rehabilite ve tedavilerini sağlamak amacıyla Metris ve Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ile Menemen R Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumu faaliyete geçirilmiştir.

IV- A) 5275 sayılı Kanunun "Zorlayıcı araçların kullanılması" kenar başlıklı 50. maddesi ile 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin "Zorlayıcı araçların kullanılması" kenar başlıklı 123. maddesinde; hiçbir hâlde zincir ve demire vurmanın tedbir olarak uygulanmayacağı, kelepçe ve bedensel hareketleri kısıtlayıcı araçların, çocuk hükümlüler hariç olmak üzere, yetkili makamın önüne getirildiğinde çıkarılmak kaydıyla, sevk ve nakil sırasında kaçmayı önlemek için kullanılabilceği,

B) Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin "Mülki görevlerin esasları" kenar başlıklı 11. maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, jandarmanın ceza infaz kurumlarının dış korumalarını sağlayıcı önlemleri almakla, tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakilleriyle muhafazalarını sağlamakla görevli olduğu; "Sevk ve nakil sırasında alınacak önlemler" kenar başlıklı 34. maddesinde, tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakli sırasında kaçmalarını önlemek için sağlığa zarar vermeyecek gerekli bütün önlemlerin alınacağı,

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

Bu kapsamda, hükümlü ve tutukluların sevk veya nakli sırasında kaçmalarını önlemek amacıyla kelepçe takılması, sevk edilenin koluna girilmesi, yeterli sayıda personel ile etrafında çember oluşturulması gibi hükümlü ve tutuklunun sağlığına zarar vermeyecek şekilde gerekli önlemler alınmakta, ceza infaz kurumlarında hiçbir hükümlü ve tutukluya keyfi davranışta bulunulmamaktadır.

V- Adana ve Elazığ Cumhuriyet Başsavcılıklarıyla yapılan yazışmalara verilen 06/02/2025 ve 12/02/2025 tarihli cevaplarda;

A) Soru önergesinde adı geçen tutuklunun Diyarbakır D Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılmaktayken 01/07/2021 tarihinde zorunlu nedenlerle Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna, 10/09/2024 tarihinde ise zorunlu nedenlerle Adana Suluca 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği,

B) Adı geçen Kurumlarda barındırıldığı süre içinde birtakım rahatsızlıkları nedeniyle Kurumların revirinde muayene edildiği gibi gerektiğinde Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi, Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Fırat Üniversitesi Hastanesi, Adana Çukurova Devlet Hastanesi, Adana Şehir Hastanesi ve Balcalı Eğitim ve Araştırma Hastanesinin çeşitli polikliniklerine sevkini sağlanarak muayene, tetkik ve tedavisinin yapıldığı, reçete edilen ilaçların kendisine teslim edildiği,

C) Kurumlarda tüm iş ve işlemlerin mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütüldüğü,

Ç) Soru önergesinde belirtilen aksi yöndeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

